

اساسنامه نمونه

صندوق‌های قرض الحسنه تک‌شعبه‌ای

ماده ۱- نام: صندوق قرض الحسنه که در این اساسنامه به اختصار صندوق نامیده می شود.

ماده ۲- هدف: صندوق با الهام از تعالیم عالیه اسلام با هدف غیرانتفاعی که در اجرای بند الف ماده ۲ آئین نامه اصلاحیه ثبت تشکیلات و موسسات غیرتجاری مصوب ۱۳۳۷/۵/۵ جهت ارائه قرض الحسنه برای رفع نیازهای ضروری اشخاص حقیقی و همچنین اشخاص حقوقی که به امور خیریه می پردازند تأسیس می گردد.

ماده ۳- صندوق دارای تابعیت ایرانی است.

ماده ۴- صندوق برای مدت نامحدود تشکیل شده است.

ماده ۵- موضوع فعالیت صندوق عبارتند از:

۱-۵- افتتاح حسابهای سپرده قرض الحسنه پس انداز ریالی مطابق ضوابط اعلامی از سوی بانک مرکزی؛

۲-۵- افتتاح حسابهای سپرده قرض الحسنه ویژه ریالی (وجه اداره شده) مطابق ضوابط اعلامی از سوی بانک مرکزی؛

۳-۵- نگهداری حداکثر ۵ درصد کل سپرده های دریافتی به صورت «اوراق مشارکت با تضمین بانکها، بانک مرکزی یا دولت»، «سپرده سرمایه گذاری کوتاه مدت نزد بانکها»، «سپرده قرض الحسنه جاری نزد بانکها» و یا ترکیبی از آنها؛

۴-۵- اعطای وام قرض الحسنه برای رفع نیازهای ضروری مانند ایجاد اشتغال، هزینه های ازدواج، تهیه جهیزیه، درمان بیماری، ساخت، تامین و تعمیرات مسکن و کمک هزینه های تحصیلی، از محل مانده منابع صندوق؛

۵-۵- اخذ کمک و هدایای نقدی و غیرنقدی از دولت، اشخاص حقیقی و یا حقوقی.

ماده ۶- صندوق به غیر از حساب سپرده قرض الحسنه پس انداز، مبادرت به افتتاح حسابهای دیگر برای اشخاص از جمله حساب سپرده قرض الحسنه جاری (و حسابهای مشابهی که وجه آنها توسط اشخاص ثالث قابل دریافت باشد) و یا مدت دار، نزد خود نمی نماید.

ماده ۷- صندوق از محل سپرده‌های قرض‌الحسنه دریافتی اشخاص نزد خود، در خرید اموال منقول، غیرمنقول و سایر تجهیزات برای اداره امور صندوق استفاده نمی‌نماید.

ماده ۸- صندوق نمی‌تواند در اموری از قبیل خرید اموال منقول و غیرمنقول به قصد تجارت و انتفاع، خرید سهام شرکت‌ها، تأسیس شرکت یا مؤسسه، به هر میزان و هر مبلغ سرمایه‌گذاری کند.

ماده ۹- صندوق مبادرت به فعالیت به صورت مجازی از جمله از طریق اینترنت و تلفن همراه ننموده و همچنین از انجام هرگونه تبلیغات، خودداری می‌نماید.

ماده ۱۰- صندوق مبادرت به انجام قرعه‌کشی و اعطای جوایز به پس‌اندازکنندگان نمی‌نماید.

ماده ۱۱- صندوق به سپرده‌های اشخاص هیچ‌گونه سودی پرداخت نمی‌نماید.

ماده ۱۲- صندوق مبادرت به دریافت سپرده وام‌خواه (سپرده‌ای که در قبال آن و بر اساس مدت زمان سپرده‌گذاری در چارچوب جداول زمانی مبتنی بر نوبت، مبلغ و موارد مشابه، وام قرض‌الحسنه یا هر نوع پرداختی دیگر اعطا گردد) و نظایر آن نمی‌نماید.

ماده ۱۳- به غیر از اعطای قرض‌الحسنه، صندوق مبادرت به اعطای تسهیلات در قالب سایر عقود و نیز انجام سایر فعالیت‌ها از قبیل عملیات ارزی و ارایه خدمات بانکی و غیربانکی نمی‌نماید.

ماده ۱۴- مبلغ و مانده قرض‌الحسنه اعطایی به هر شخص در هر زمان و مهلت بازپرداخت آن براساس ضوابط ابلاغی از سوی بانک مرکزی تعیین می‌گردد.

ماده ۱۵- نشانی صندوق است.

تبصره ۱- صندوق صرفاً به صورت تک‌شعبه‌ای فعالیت نموده و از افتتاح هرگونه باجه، نمایندگی و امثال آن خودداری می‌نماید.

تبصره ۲- هرگونه تغییر احتمالی در نشانی محل فعالیت صندوق، صرفاً در حوزه فعالیت موضوع این ماده صورت می‌پذیرد. تغییر در نشانی محل فعالیت صندوق از طریق ثبت در سامانه بانک مرکزی به اطلاع آن بانک خواهد رسید.

ماده ۱۶- صندوق آمار و اطلاعات مربوط به عملیات خود و سایر موارد مورد نظر بانک مرکزی را در سامانه‌های اعلامی از سوی بانک مرکزی و دیگر چارچوب‌های تعیین شده توسط آن بانک، ثبت و نسبت به ارسال و اعلام آن به بانک مرکزی اقدام می‌نماید.

ماده ۱۷- سرمایه صندوق عبارت است از:

۱۷-۱- آورده نقدی [که از حداقل مبلغ اعلامی بانک مرکزی کمتر نمی‌باشد] به مبلغ

ریال است و تماماً تعهد و پرداخت شده است.

۱۷-۲- آورده غیرنقدی شامل:

ماده ۱۸- در صورت مزاد درآمد به هزینه‌های صندوق (سود)، وجوه حاصل در حساب سود انباشته، منظور شده و به هیچ وجه قابل توزیع بین صاحبان سرمایه نمی‌باشد.

ماده ۱۹- منابع مالی صندوق عبارت است از:

الف- سپرده قرض الحسنه پس‌انداز که بازپرداخت آن عندالمطالبه می‌باشد؛

ب- سپرده قرض الحسنه ویژه (در قالب وجوه اداره شده) که بازپرداخت آن به تودیع‌کننده صرفاً از محل مانده مصرف نشده این وجوه امکان‌پذیر می‌باشد؛

پ- سرمایه؛

ت- موقوفات، وصایا، خیرات، مبرات و ... که توسط اشخاص خیر و به منظور مصرف در چارچوب وظایف صندوق در اختیار آن قرار می‌گیرد؛

ث- هدایا و کمک‌های نقدی و غیرنقدی اشخاص حقیقی و حقوقی که صندوق در قبال دریافت آنها هیچ‌گونه تعهدی مبنی بر استرداد یا اعطای امتیاز و امثال آن ندارد؛

ج- کارمزد دریافتی بابت اعطای قرض الحسنه مطابق با نرخ اعلامی از سوی بانک مرکزی؛

چ- سود دریافتی ناشی از سرمایه‌گذاری در اوراق مشارکت و سپرده سرمایه‌گذاری کوتاه‌مدت نزد بانک‌ها مطابق مفاد اساسنامه.

ح- سایر منابع پس از تأیید بانک مرکزی.

ماده ۲۰- افزایش سرمایه صندوق صرفاً از محل آورده نقد و غیرنقد مؤسسين امکان‌پذیر است و افزایش سرمایه از سایر روش‌ها از جمله افزایش سرمایه از محل سود انباشته و ذخایر احتیاطی ممنوع می‌باشد.

ماده ۲۱- صندوق حسب درخواست بانک مرکزی کلیه اطلاعات مورد نیاز را به آن بانک ارائه می‌نماید و همچنین در صورتی که بانک مرکزی نیاز بداند، صورت‌های مالی پایان سال حسابرسی شده خود را به انضمام یادداشت‌های همراه، در اختیار آن بانک قرار می‌دهد.

ماده ۲۲- هر زمان که بانک مرکزی بازرسان خود را جهت رسیدگی به حساب‌های صندوق اعزام نماید، مدیران صندوق تمامی اسناد، مدارک و دفاتر خود را به بازرسان بانک مرکزی ارائه و امکان رسیدگی‌های لازم را در این خصوص فراهم ساخته و حسب درخواست بازرسان بانک مرکزی، تصاویر اسناد مورد درخواست را ارائه می‌نمایند.

ماده ۲۳- چنان‌چه بر اساس تخلفات صورت گرفته به تشخیص بانک مرکزی، آن بانک دستوری مبنی بر تعلیق (توقف موقت) فعالیت صندوق صادر نماید، صندوق بلافاصله نسبت به توقف فعالیت خود اقدام خواهد نمود.

ماده ۲۴- چنان‌چه بر اساس تخلفات صورت گرفته به تشخیص بانک مرکزی، آن بانک دستوری مبنی بر ممنوعیت و توقف دائم فعالیت و لزوم انحلال صندوق صادر نماید، صندوق بلافاصله نسبت به انجام تشریفات قانونی برای انحلال، اقدام خواهد نمود.

ماده ۲۵- در صورت انحلال صندوق، تصفیه آن به ترتیب ذیل صورت می‌گیرد:

۱- بازپرداخت سپرده‌ها و وجوه اداره شده؛

۲- پرداخت و ایفای سایر تعهدات صندوق؛

۳- بازپرداخت آورده هیأت‌امنا؛

۴- انتقال مازاد منابع و اموال صندوق بر اساس نظر نماینده ولی فقیه به یک مؤسسه خیریه.

ماده ۲۶- ابتدای سال مالی صندوق اول ماه و انتهای آن آخر ماه هر سال شمسی خواهد بود به استثنای سال اول تأسیس که از تاریخ تشکیل تا پایان ماه است.

ماده ۲۷- اسناد حسابداری و دفاتر قانونی و صورت های مالی با رعایت اصول، موازین، استانداردها و روش های متداول حسابداری کشور، ضوابط مورد تایید بانک مرکزی و سایر قوانین و مقررات جاری تهیه و تنظیم می گردد.

ماده ۲۸- هرگونه اصلاح و یا تغییر در مفاد اساسنامه صندوق موکول به تایید قبلی بانک مرکزی است.

ماده ۲۹- صندوق در مواردی که در این اساسنامه پیش بینی نشده است تابع قوانین و مقررات جاری از جمله قانون پولی و بانکی کشور، قانون عملیات بانکی بدون ربا، قانون تنظیم بازار غیرمتشکل پولی، قانون تجارت، مصوبات شورای پول و اعتبار، بخشنامه ها، دستورالعمل ها و مقررات بانک مرکزی و سایر قوانین موضوعه در آینده می باشد.

ماده ۳۰- ارکان صندوق عبارتند از:

۱- هیأت امنای

۲- هیأت مدیره (در صورتی که هیأت مدیره بعنوان رکن صندوق در نظر گرفته شده باشد).

۳- بازرس

۴-

۵-

• هیأت امنای

ماده ۳۱- هیأت امنای صندوق از نفر تشکیل شده است. اولین هیأت امنای صندوق از سوی مؤسسين انتخاب می شوند. هیأت امنای بالاترین مقام تصمیم گیری صندوق می باشد.

۳۱-۱- هر یک از اعضای هیات امنای می‌بایست در هنگام حیات خود فردی برای جانشینی خویش معرفی نماید که بعد از وفات وی به عنوان عضو هیات امنای انجام وظیفه نماید. عضویت شخص مذکور موکول به تصویب اکثریت اعضا هیات امنای می‌باشد.

۳۱-۲- پذیرش اعضای جدید موکول به تصویب اکثریت اعضای هیات امنای خواهد بود.

۳۱-۳- خروج عضو از هیات امنای موکول به تصویب حداقل دو سوم اعضای هیات امنای می‌باشد.

ماده ۳۲- هیات امنای حداقل هر سه ماه یک بار برای رسیدگی به امور موسسه تشکیل جلسه خواهد داد. دعوت از اعضای هیات امنای بوسیله رئیس هیات امنای / هیات مدیره و یا نایب رئیس هیات امنای / نایب رئیس هیات مدیره بعمل خواهد آمد. رئیس هیات امنای / رئیس هیات مدیره و همچنین بازرسی یا بازرسان صندوق می‌توانند در مواقع ضروری، هیات امنای صندوق را به طور فوق العاده دعوت به تشکیل جلسه نمایند.

تبصره- جلسه هیات امنای با حضور حداقل دو سوم اعضای رسمیت خواهد یافت. تصمیمات هیات امنای با رای حداقل دو سوم اعضای حاضر در جلسه معتبر خواهد بود.

ماده ۳۳- وظایف و اختیارات هیات امنای عبارت است از انتخاب، عزل و تجدید انتخاب اعضای هیات مدیره (در صورتی که هیات مدیره بعنوان رکن صندوق تعریف شده باشد) و بازرسان، اصلاح اساسنامه در چارچوب ضوابط موجود، تعیین سیاست‌ها و خط‌مشی‌های صندوق، رسیدگی به صورت‌های مالی، استماع گزارش بازرسان، تعیین روزنامه کثیرالانتشار برای درج آگهی‌های صندوق، تعیین زیان احتمالی، انحلال و تصفیه.

ماده ۳۴- در صورت مراجعه خارج از عرف سپرده‌گذاران به منظور مطالبه وجوه سپرده‌گذاری شده خود در صندوق، هیات امنای صندوق متعهد و موظف به پاسخگویی به سپرده‌گذاران و تأمین وجوه مطالبه شده بوده و همچنین ضمن پذیرش مسئولیت کامل هر نوع تخلف در صندوق، متعهد به پاسخگویی به مراجع ذیصلاح از جمله بانک مرکزی و رفع موارد تخلف می‌باشد.

ماده ۳۵- هیات امنای صندوق موظف است؛ در صورتی که صندوق با کسری (زیان) مواجه گردد به نحوی که سرمایه آن از سرمایه اعلامی بانک مرکزی کمتر شود، ظرف مدت سه ماه نسبت به جبران کسری (زیان) وارده و افزایش سرمایه صندوق، حداقل تا سرمایه اعلامی بانک مرکزی، اقدام نماید.

• هیأت مدیره

ماده ۳۶- هیات مدیره صندوق دارای حداقل نفر عضو اصلی و نفر عضو علی‌البدل خواهد بود که توسط هیات امنای از بین اعضا هیات امنای و یا خارج از اعضا و پس از تایید قبلی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران به مدت ۲ سال انتخاب می‌شوند.

تبصره ۱- در صورت استعفا، فوت، ممنوعیت قانونی و یا غیبت غیرموجه مکرر هر یک از اعضاء اصلی هیات مدیره یکی از اعضاء علی‌البدل به ترتیب آرای بیشتر برای بقیه مدت مقرر به جانشینی وی در جلسات هیات مدیره شرکت می‌نمایند. غیبت غیرموجه مکرر به مواردی اطلاق می‌شود که عضو علی‌رغم اطلاع از دعوت، بدون اجازه قبلی و یا عذر موجه حداقل در چهار جلسه متوالی و یا هشت جلسه غیرمتوالی طی یک سال در جلسه هیات مدیره حاضر نشود.

تبصره ۲- پس از انقضای مدت مأموریت هیات مدیره، در صورتی که هیات مدیره جدید انتخاب نشده باشد؛ هیات مدیره موجود تا انتخاب و قبولی هیات مدیره جدید کماکان به وظایف خود در صندوق ادامه داده و مسئولیت اداره امور صندوق را بر عهده خواهد داشت.

ماده ۳۷- هیات مدیره در نخستین جلسه خود که حداکثر یک هفته بعد از انتخاب اعضای آن توسط هیات امنای تشکیل خواهد شد از بین خود یک نفر را به عنوان رئیس هیات مدیره و یک نفر را بعنوان نائب رئیس انتخاب می‌نماید.

ماده ۳۸- هیات مدیره باید از بین خود یا از خارج، یک نفر شخص حقیقی ایرانی واجد شرایط و مورد تایید قبلی بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران را به عنوان مدیر عامل انتخاب نماید و حدود اختیارات و مدت تصدی و حق‌الزحمه او را تعیین نماید. مدیر عامل بالاترین مقام اجرائی صندوق است و در حدود اختیاراتی که از طرف هیات مدیره به وی تفویض شده است؛ نماینده صندوق محسوب می‌شود و از طرف صندوق حق امضاء دارد.

ماده ۳۹- جلسه هیات مدیره حداقل هر ۱۵ روز یک‌بار بنا به دعوت رئیس یا نائب رئیس هیات مدیره و یا مدیر عامل یا اکثریت هیات مدیره با حضور بیش از نصف اعضای اصلی هیات مدیره تشکیل و رسمیت می‌یابد و برای اتخاذ تصمیم، رأی اکثریت اعضای حاضر در جلسه ضروری است.

تبصره- جلسه فوق العاده هیات مدیره با دعوت کتبی رئیس یا نائب رئیس هیات مدیره یا مدیر عامل یا دو سوم اعضاء هیات مدیره تشکیل می گردد.

ماده ۴۰- اعضاء اصلی هیات مدیره، صاحبان امضاء می باشند و کلیه اسناد و اوراق بهادار و تعهدآور با امضاء حداقل یک نفر از اعضاء اصلی و مدیر عامل یا قائم مقام مدیر عامل و مهر صندوق معتبر خواهد بود.

ماده ۴۱- اعضاء هیات امنا و هیات مدیره در زمان عضویت حق هیچ گونه معامله تجاری توسط خود یا وابستگان خود با صندوق را ندارند.

ماده ۴۲- هیات مدیره جز در مواردی که به موجب اساسنامه اتخاذ تصمیم در باره آنها در صلاحیت هیات امنا است در سایر موارد با رعایت قوانین و مقررات ذیربط از جمله قانون پولی و بانکی کشور، دستورالعمل اجرائی تأسیس، فعالیت و نظارت بر صندوق های قرض الحسنه، اساسنامه و مصوبات هیات امنا دارای اختیارات لازم جهت اداره امور صندوق بوده و منجمله عهده دار وظایف ذیل است:

- دعوت هیات امنا توسط رئیس هیات مدیره؛
 - اجرای اساسنامه و تصمیمات هیات امنا و سایر مقررات مربوط؛
 - نصب و عزل و قبول استعفای مدیر عامل و نظارت بر عملیات وی و پیشنهاد حدود وظایف و اختیارات و میزان حقوق و مزایای مدیر عامل به هیات امنا؛
 - تهیه و تنظیم طرح ها، برنامه ها، بودجه و سایر پیشنهادات و ارائه به هیات امنا؛
 - تعیین نماینده یا وکیل در دادگاه و مراجع قانونی و سایر سازمان ها با حق توکیل به غیر؛
 - تعیین و معرفی صاحبان امضاء مجاز برای قراردادهای و اسناد تعهدآور صندوق؛
 - نظارت بر مخارج صندوق و رسیدگی به حسابها و ارائه به بازرس/بازرسان و تسلیم به موقع گزارش مالی و ترازنامه به هیات امنا؛
 - عزل و نصب کارکنان صندوق؛
 - تعیین شغل، ترفیح، تنبیه و شرایط استخدامی؛
 - تقسیم و تبدیل و فسخ و اقاله و ابطال و واگذاری و اجرای آنها نسبت به اموال منقول و غیرمنقول و حقوق و اسناد و اوراق اجاره و استجاره؛
 - واگذاری و فسخ اجاره و درخواست تعدیل و دفاع از آن، رهن گذاردن و رهن گرفتن اموال
- موسسه؛

- اقامه و تعقیب و دفاع از هرگونه دعوی یا انصراف و استرداد آن با داشتن تمام اختیارات در کلیه مراحل دادرسی اعم از دادگاه‌های عمومی و دیوان عالی کشور و سایر مراجع یا حق مصالحه و سازش و تعیین وکیل با حق توکیل به غیر؛

- اتخاذ تصمیم درمورد تحصیل وام قرض‌الحسنه از سایر موسسات مجاز؛

- نمایندگی در برابر اشخاص ثالث، ادارات و موسسات دولتی و خصوصی و ...؛

- افتتاح حساب جاری و هرگونه حساب دیگر نزد بانک‌ها یا سایر موسسات اعتباری مجاز.

ماده ۴۳- هیات مدیره وظایف خود را بصورت جمعی انجام می‌دهد و هیچ یک از اعضای هیات مدیره حق ندارد از اختیارات هیات، منفرداً استفاده کند مگر در موارد خاص که وکالت نمایندگی کتبی از طرف هیات مدیره داشته باشد. هیات مدیره می‌تواند قسمتی از اختیارات خود را با اکثریت سه چهارم آرا به مدیر عامل تفویض کند.

ماده ۴۴- تحویل و تحول و انتقال مسئولیت از هیات مدیره سابق به هیات مدیره بعدی باید بلافاصله بعد از تاریخ قبولی سمت هیات مدیره صورت گیرد و کلیه اوراق و اسناد و دفاتر و حساب‌ها و موجودی‌های صندوق به هیات مدیره جدید تحویل و پس از ثبت تغییرات در اداره ثبت شرکت‌ها ترتیب معرفی امضاهای مجاز داده شود.

ماده ۴۵- مراتب نقل و انتقال هیات مدیره باید در صورت مجلس منعکس و به امضای اکثریت اعضای هیات مدیره سابق و اعضای هیات مدیره جدید و بازرسی/بازرسان صندوق برسد. صورت مجلس مذکور جزء اسناد صندوق نگهداری می‌شود.

ماده ۴۶- استعفای هر یک از اعضاء هیات مدیره تا تعیین عضو جدید و قبولی سمت آن رافع مسئولیت و وظایفی که به وی محول شده است نیست.

ماده ۴۷- داوطلبان عضویت در هیات مدیره و داوطلبان احراز پست مدیر عامل صندوق می‌بایست از شرایط ذیل برخوردار باشند:

- تابعیت ایران؛

- دارا بودن حسن شهرت و امانت‌داری؛

- عدم سوء پیشینه طبق مفاد بند (الف) ماده (۳۵) قانون پولی و بانکی کشور.

تبصره - انتخاب مجدد افراد موضوع این ماده موکول به تایید قبلی بانک مرکزی است.

ماده ۴۸- در صورتی که مدیر عامل عضو هیات مدیره باشد، دوره مدیریت عامل او از دوره عضویت در هیات مدیره بیشتر نخواهد بود.

ماده ۴۹- مدیر عامل می تواند به مسئولیت خود برای خویش قائم مقام و یا معاون انتخاب نموده و با قبول مسئولیت کامل، تمام یا قسمتی از اختیارات خود را به او یا هر یک از کارکنان صندوق تفویض نماید.

• بازرسی

ماده ۵۰- هیات امنا بازرسی اصلی و بازرسی علی البدل را برای مدت ۲ سال از بین خود یا از خارج انتخاب می کند .

تبصره ۱- در صورت فوت یا ممنوعیت قانونی و یا استعفای بازرسی یا هر یک از بازرسان اصلی، هیأت امنا / هیات مدیره مکلف است ظرف مدت ده روز بازرسی/بازرسان علی البدل را به ترتیب آراء بیشتر برای بقیه مدت دعوت نماید.

تبصره ۲- تا زمانی که بازرسی/بازرسان جدید انتخاب و قبولی سمت نکرده اند؛ بازرسی/بازرسان قبلی کماکان مسئولیت بازرسی را به عهده دارند.

ماده ۵۱- بازرسی/بازرسان صندوق مکلف به انجام امور ذیل هستند:

- نظارت مستمر بر انطباق اداره امور صندوق و عملیات و معاملات انجام شده با اساسنامه و قوانین و مقررات و دستورالعمل های مربوط؛
- رسیدگی به حساب ها، دفاتر، اسناد و صورت های مالی. (در صورت لزوم با استفاده از کارشناس مربوط که در این صورت پرداخت هزینه کارشناس با تصویب هیات امنا بر عهده صندوق خواهد بود)؛
- رسیدگی به شکایات و ارائه گزارش به هیات امنا و مراجع ذیربط؛
- تذکر کتبی تخلفات موجود در نحوه اداره امور صندوق به هیات امنا و مراجع ذیربط؛

- نظارت بر انجام حسابرسی و رسیدگی به گزارش‌های حسابرسی و گزارش نتیجه رسیدگی به هیات
امنا و مراجع ذیربط.

ماده ۵۲- بازرس و بازرسان می‌توانند در هر موقع، هرگونه رسیدگی و بازرسی را در مورد عملیات صندوق
انجام داده و اسناد و مدارک و اطلاعات مربوط را مطالبه کرده و مورد رسیدگی قرار دهند و در صورت
لزوم تقاضای تشکیل جلسه فوق‌العاده هیات امنا را بنمایند.

این اساسنامه در ۵۲ ماده و ۹ تبصره تدوین و در تاریخ به تصویب
..... رسیده است.